

COȘULA (COMUNĂ, JUDEȚUL BOTOȘANI)

Comună situată pe malul râului Miletin, în partea de sud-vest a județului Botoșani, la o distanță de aproximativ 15 kilometri de reședința de județ. Comuna este alcătuită din patru sate: Buda, Pădureni, Șupitca și Coșula, a căror evoluție în epoca medievală a fost stâns legată de mănăstirea Coșula, întemeiată în anul 1535. Se pare că satul Coșula s-a dezvoltat în jurul acestui lăcaș de cult în urma așezării unor familii de țărani și sălașe de robi pe pământurile mănăstirii. În cadrul recensământului populației din Moldova din 1774, Coșula apărea ca sat al mănăstirii omonime locuit de 33 de scutelnici, între care și 1 rob rom. Se pare că alți romi au fost așezați ulterior pe alte moșii învecinate ale mănăstirii Coșula, precum satul Pădureni (denumit Lingurari până în 1968). În jurul anului 1899, comuna Coșula făcea parte din județul Botoșani și cuprindea doar satul omonim, locuit de 500 de familii (2714 persoane, între care și în număr nespecificat de romi ursari și lingurari). Date mai detaliate au fost culese în cadrul recensământului general din 1930, când au fost înregistrați în Coșula 1582 de locuitori, dintre care 17 evrei și 22 de romi.

În cadrul recensământului din mai 1942, Legiunea de Jandarmi Botoșani a identificat în Coșula 1 rom sedentar, lipsit de mijloace de existență. Însă pe lista finală a deportaților au fost incluși 14 romi (4 familii) nemobilizabili din Coșula, cărora le-au fost românilizate bunurile și au fost escortați de către jandarmii locali în Botoșani în jurul datei de 12 septembrie 1942. Cei 14 romi au fost escortați la gara din oraș și au fost îmbarcați în vagoane de tren având destinația Iași în data de 14 septembrie. După o scurtă staționare în Iași, respectivele vagoane cu deportați au fost atașate trenului E7 Iași- Tighina, care a pornit spre Transnistria în dimineața zilei de 16 septembrie. După o călătorie chinuitoare de aproape o săptămână, deportații din Coșula au ajuns în gara Grigorești din județul Oceaș, după care au fost preluați de jandarmii locali și strămutați în comuna Balșoi Karanica. Două familii au înaintat cereri de repatriere Comisiei a II-a Karanica în decembrie 1942. Cererile au fost trimise Legiunii de Jandarmi Botoșani spre a fi verificate și au primit aviz nefavorabil în ianuarie 1943 pe motiv că petenții nu aveau mijloace de existență.

Surse:

U.S.H.M.M., RG-25.050M ‘Selected Records from Various Archives of Romania Concerning Roma’, D.A.N.I.C., Rola 3, Fond Inspectoratul General al Jandarmeriei, Dosar nr. 203/1942, f. 94.

U.S.H.M.M., RG-25.050M ‘Selected Records from Various Archives of Romania Concerning Roma’, D.A.N.I.C., Rola 2, Fond Inspectoratul General al Jandarmeriei, Dosar nr. 127/1942, f. 84, 130, 133.

U.S.H.M.M., RG-25.050M ‘Selected Records from Various Archives of Romania Concerning Roma’, D.A.N.I.C., Rola 4, Fond Inspectoratul General al Jandarmeriei, Dosar nr. 43/1943, vol. I, f. 98- 99 și vol. II, f. 15, 101v.

Guriță, Ioan-Augustin, Sorin Grigoruță, 2018. “O catagrafie inedită a Mănăstirii Coșula (1850)”, Anuarul Institutului de Istorie «A.D. Xenopol» - Iași, nr. 55, pp. 437- 440.

Institutul Central de Statistică București, 1938. *Recensământ general al populației din 1930 (RGP)*, vol. II, *Neam, limbă maternă, religie*, partea 1, *Neam, limbă maternă*. București: Editura Institutului Central de Statistică, pp. 72- 73.

Lahovari, George Ioan, Constantin I. Brătianu și Gheorghe G. Tocilescu, 1899. *Marele dicționar geografic al României*, vol. 2. București: Stabilimentul grafic J.V. Socec, p. 694.

Moldovanu, Dragoș, coord. 1991. *Tezaurul toponimic al României. Moldova. Repertoriul istoric al unităților administrativ-teritoriale (1772–1988)*, vol. I, partea 1, *Unități simple (Localități și moșii): A-O*. București: Editura Academiei Române, p. 293.